

Lovforslag nr. L 82. Fremsat den 27. februar 2008 af undervisningsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Udvidelse af undervisningspligten til 10 år, mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordninger m.v.)

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovekændtgørelse nr. 1049 af 28. august 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, stk. 1, ændres »en 1-årig børnehaveklasse, en 9-årig grundskole og« til: »en 10-årig grundskole bestående af en børnehaveklasse og 1.-9. klasse samt«.
2. I § 4, stk. 2, ændres »11 år ud over børnehaveklassen« til: »12 år«.
3. I § 5, stk. 2, ændres »den 9-årige grundskole« til: »1.-9. klasse«.
4. I § 5, stk. 7, 1. pkt., ændres »børnehaveklassen og i 1.-9. klasse« til: »grundskolen«.
5. I § 11, stk. 2, indsættes efter »målene for børnehaveklassen«: »og obligatorisk sprogvurdering i starten af børnehaveklassen«.
6. I § 16, stk. 1, nr. 3, ændres », herunder børnehaveklassen« til: »i grundskolen«.
7. I § 17, stk. 1, 1. pkt., udgår »i børnehaveklassen og«.
8. I § 20, stk. 1, udgår »at oprette børnehaveklasse og«.
9. § 24, stk. 1, 2. pkt., ophæves.
10. I § 25, stk. 1, 2. pkt., ændres »inden for 1.-« til: »op til«.
11. I § 25, stk. 2, ophæves 1. pkt., og i stedet indsættes:
»Ved fordelingen af børn i kommunens skoler skal det tilstræbes, at den enkelte klasse kan bevares samlet på de følgende klassetrin i grundskolen, jf. dog stk. 7. Den endelige klassesdannelse skal finde sted senest ved udgangen af børnehaveklassen.«
12. § 25, stk. 3, 2. pkt., ophæves.
13. I § 25, stk. 4, 1. pkt., ændres »På« til: »I børnehaveklassen og på«.
14. I § 25 indsættes som stk. 7:
»Stk. 7. Kommunalbestyrelsen kan uanset bestemmelsen i stk. 2 af pædagogiske grunde på et møde beslutte, at undervisning fra børnehaveklassen til og med 1. eller 2. klassetrin organiseres i klasser, der omfatter elever med forskellig skolealder (aldersintegrerede klasser). Det er en betingelse, at der er truffet beslutning om, at undervisningen af sådanne klasser varetages af personale som nævnt i § 30. Beslutning efter 1. pkt. træffes efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler.«
15. I § 28, stk. 1, 1. pkt., ændres »grundskolen og i« til: »1.-«.
16. I § 33, stk. 1, ændres »folkeskolens undervisning« til: »undervisningen i folkeskolens grundskole«.
17. § 34, stk. 1, affattes således:
»Undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år,

og ophører den 31. juli ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin. Undervisningspligten ophører dog senest den 31. juli i det kalenderår, hvor barnet fylder 17 år eller har afsluttet uddannelse, der er ligestillet med grundskolen, jf. § 33, stk. 2-7.«

18. I § 34, stk. 2, 2. pkt., udgår »eller en børnehaveklasse«.

19. I § 34 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Kommunalbestyrelsen kan uanset bestemmelserne i stk. 1 og § 3, stk. 1, af pædagogiske grunde på et møde beslutte, at der skal gøres brug af individuel optagelse baseret på barnets alder (rullende skolestart) i aldersintegrerede klasser efter § 25, stk. 7. Uanset beslutning om rullende skolestart skal det enkelte barn efter anmodning fra forældrene, jf. § 54, optages ved skoleårets start. Beslutning efter 1. pkt. træffes efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler.«

20. § 37, stk. 1, ophæves.

Stk. 2 bliver herefter stk. 1.

21. I § 37, stk. 2, der bliver stk. 1, udgår »i børnehaveklassen med henblik på at kunne gå i 1. klasse året efter«.

22. § 38 ophæves.

23. I § 40 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne, jf. § 3, stk. 4, efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler. Undervisningsministeren fastsætter regler om krav til indholdet af mål- og indholdsbeskrivelserne.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2008, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 1, nr. 1-10, 15-18 og 20-23, træder i kraft den 1. august 2009.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Det faglige niveau skal styrkes gennem hele uddannelsessystemet. Gode uddannelser er fundamentet for, at alle kan deltage i samfundslivet og på arbejdsmarkedet. Grundlaget for al videre uddannelse skabes i skolen. Skolestarten er indgangen til uddannelsessystemet og af stor betydning for den videre skolegang. Derfor er det vigtigt, at skolestarten bliver så god og udbytterig som mulig.

Der har været nedsat et Skolestartudvalg sammensat af forskere og eksperter på området, som den 21. februar 2006 afgav rapport med udvalgets anbefalinger til undervisningsministeren og ministeren for familie- og forbrugeranliggender. Udvalget har afgivet rapporten i enighed.

De foreliggende forslag til forbedret og sammenhængende indskolingsforløb med øget kvalitet i undervisningen bygger på en række af Skolestartudvalgets anbefalinger herom.

2.1. Udvidelse af undervisningspligten

Undervisningspligten foreslås udvidet fra ni til 10 år, således at børnehaveklassen kommer til at indgå i grundskolen.

Efter den gældende folkeskolelov er undervisningspligten i Danmark ni år. Undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder syv år. Børnehaveklassen er frivillig og derfor ikke omfattet af undervisningspligten.

Som følge af den foreslåede udvidelse af undervisningspligten fra ni til 10 år indtræder undervisningspligten i stedet den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder seks år, og børnehaveklassen bliver herefter en del af en tiårig grundskole. Den etårige 10. klasse berøres ikke af dette forslag.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1 og 17-18.

2.2. Ny beskrivelse af indholdet af undervisningen i børnehaveklassen

Efter den gældende folkeskolelov gives undervisningen i børnehaveklassen overvejende i form af leg og andre udviklende aktiviteter. Det tilstræbes at gøre børnene fortrolige med skolens daglige liv. De nærmere regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 499 af 13. juni 2003 om indholdet i børnehaveklassen, hvoraf fremgår, at undervisningen i børnehaveklassen mindst skal omfatte seks temaer. Undervisningen er ikke fagopdelt.

Det foreslås, at der skal indføres en obligatorisk sprogvurdering i starten af børnehaveklassen, så undervisningen i børnehaveklassen allerede fra begyndelsen kan tage udgangspunkt i det enkelte barns sproglige forudsætninger og princippet om undervisningsdifferentiering. Sprogvurderingen er en del af den løbende evaluering, som skal danne grundlag for vejledning af den enkelte elev og for den videre planlægning og tilrettelæggelse af undervisningen samt for underretning af forældrene om elevens udbytte af undervisningen.

Herudover foreslås det, at der skal fastsættes en ny beskrivelse af indholdet af undervisningen i børnehaveklassen med tilhørende trinmål. Indholdsbeskrivelsen for det obligatoriske tema i børnehaveklassens undervisning, *Sprog og udtryksformer*, med tilhørende mål justeres således, at arbejdet med det talte og skrevne sprog præciseres. Hvad angår indholdsbeskrivelsen med tilhørende mål for de øvrige obligatoriske temaer justeres beskrivelserne således, at arbejdet med temaernes sproglige dimension tydeliggøres i den udstrækning, hvor det er relevant.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

2.3. Klassedannelse

Det foreslås endvidere, at beslutningen om opdeling af de enkelte elever i børnehaveklassen i faste klasser kan udskydes til et senere tidspunkt end ved skoleårets begyndelse, således at den endelige klasse-

dannelse først skal finde sted senest ved udgangen af det første skoleår.

Efter den gældende folkeskolelov skal alle skolens elever være opdelt i klasser. Det gælder også i forhold til eleverne i børnehaveklassen. Lovforslaget giver således mulighed for, at opdelingen af eleverne i de enkelte børnehaveklasser kan ske på baggrund af et konkret kendskab til børnene hver især, i modsætning til når klassedannelsen skal ske ved skoleårets begyndelse.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 11.

2.4. Holddannelse

Endvidere foreslås det, at der indføres adgang til holddannelse også i børnehaveklassen. De gældende regler om undervisningen i børnehaveklassen indeholder ikke retningslinjer herom.

Den gældende bestemmelse om, at eleverne på alle klassetrin skal undervises i deres klasse i den overvejende del af undervisningstiden, berøres ikke af lovforslaget. Bestemmelsen gælder, uanset om der er anvendt årgangsdelt (aldersopdelt) eller aldersintegreret klassedannelse.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 13.

2.5. Mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordninger

Det foreslås, at der bliver krav om at fastsætte en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne (SFO). Ifølge lovforslaget er det kommunalbestyrelsen, der skal fastsætte mål- og indholdsbeskrivelserne. De fastsatte mål- og indholdsbeskrivelser skal respektere balancen mellem voksenorganiserede og børneinitierede aktiviteter. Undervisningsministeren bemyndiges med forslaget til at fastsætte regler om krav til indholdet af mål- og indholdsbeskrivelserne.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 23.

2.6. De igangværende forsøg med skolestart

Siden juni 1998 har undervisningsministeren godkendt en lang række forsøg med skolestart, som kræver dispensation fra folkeskoleloven. Der er ca. 130 skoler i over 30 af de nuværende kommuner med igangværende forsøg med skolestart, herunder ca. 20 skoler med rullende skolestart og aldersintegrerede klasser. Forsøgene udløber med skoleåret 2007/08.

De igangværende forsøg er iværksat inden for rammerne af det nu afsluttede forsøgsprogram *En skole i bevægelse* fra april 2003 og er godkendt af undervis-

ningsministeren med hjemmel i den gældende folkeskolelovs § 55, stk. 1-2. Med hensyn til forarbejderne til forsøgshjemlen henvises til lovforslag nr. L 12 (Folketinget 1997-98, 2. samling), vedtaget som lov nr. 318 af 3. juni 1998, jf. Folketingstidende 1997-98, 2. samling, Forhandlingerne, spalte 362, 1123, 1278, Tillæg A, spalte 479, Tillæg B, spalte 38, Tillæg C, spalte 272.

Med henblik på at indhøste yderligere erfaringer med lærer-pædagog-samarbejde om undervisning af elever fra børnehaveklassen op til og med 3. klasse i et forpligtende samarbejde mellem skolens undervisning og skolefritidsordningens pædagogiske virksomhed er partierne bag folkeskoleloven (Venstre, Konservative, Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti) enige om, at muligheden for at iværksætte forsøg med skolestart forlænges med yderligere tre år. Skoler og kommuner, der i skoleåret 2007/08 har igangværende forsøg med skolestart, vil således kunne fortsætte med disse ordninger i yderligere tre år, ligesom nye kommuner og skoler efter ansøgning kan få godkendt iværksættelse af forsøg med skolestart.

Undervisningsministeren vil orientere landets kommuner herom, herunder om de nærmere vilkår for at få godkendt forsøg.

2.7. Rullende skolestart og aldersintegrerede klasser

Det foreslås, at der gives mulighed for, at kommunalbestyrelserne kan træffe beslutning om at etablere ordninger med samordning af undervisning i klasser, der omfatter elever med forskellig skolealder (aldersintegrerede klasser med elever på op til 2. klassetrin i forhold til elevernes skolealder), og eventuelt tillige med individuel optagelse i klassen baseret på barnets alder (rullende skolestart). Lovforslaget indeholder ikke krav om, at aldersintegrerede klasser og rullende skolestart alene må ske i forbindelse med forsøg. Der stilles heller ikke krav om godkendelse fra undervisningsministeren.

Beslutning om aldersintegrerede klasser og rullende skolestart forudsætter, at der tillige er truffet beslutning om, at undervisningen af sådanne klasser varetages af lærere og børnehaveklasseledere i overensstemmelse med de gældende regler om samordnet indskoling i den gældende folkeskolelovs § 30.

Ønskes 3. klassetrin inddraget i ordningen, eller ønskes der etableret et forpligtende samarbejde mellem skolens undervisning og skolefritidsordningens pædagogiske virksomhed, kan dette ske som led i forsøg, jf. foran pkt. 2.6.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 14 og nr. 19.

Det bemærkes, at SFO-medarbejderes m.v. ulovregulerede adgang til at varetage assisterende opgaver i undervisningen under lærerens instruktion ikke berøres af lovforslaget.

2.8. Andre anbefalinger fra Skolestartudvalget

Skolestartudvalget har anbefalet, at den gældende formålsbestemmelse for dagtilbud skal præciseres, så det klart fremgår, at dagtilbuddene i samarbejde med forældre og skole skal sikre børnene en god overgang til skolen, og at der skal fastsættes en mål- og indholdsbeskrivelse for fritidshjem med respekt for balance mellem voksenorganiserede og børneinitierede aktiviteter parallelt med pkt. 2.5. ovenfor om mål- og indholdsbeskrivelser i skolefritidsordningerne.

Ministeren for familie- og forbrugeranliggender har fulgt op på udvalgets anbefalinger med et forslag til lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge (dagtilbudsloven), lovforslag nr. L 170 (Folketinget 2006-07), som er vedtaget som lov nr. 501 af 6. juni 2007. Den lov indeholder tillige bestemmelser om sprogvurdering til alle treårige børn og opfølgende sprogstimulering, hvis der er et behov herfor. Vurderingen skal bruges som et redskab til at understøtte personalets pædagogiske arbejde med børns sproglige udvikling. Bestemmelserne bygger på en anbefaling fra Udvalget til forberedelse af en national handlingsplan for læsning.

3. Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Lovforslaget skønnes samlet kun at indebære begrænsede merudgifter for kommunerne. Da næsten alle børn i aldersgruppen allerede går i børnehaveklasse eller er optaget i en børnehave, vil forslaget om udvidelse af undervisningspligten således i sig selv kun

give marginale merudgifter. Forslaget om, at der skal udarbejdes mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne, vil ikke aflede merudgifter, idet kommunerne selv fastsætter mål for og indhold af de aktiviteter, der ønskes i skolefritidsordningerne, og som derfor forudsættes gennemført uden ændringer i personaleforbruget. Der vil dog kunne være en minimal administrativ meropgave for kommunerne forbundet med at udforme beskrivelserne. Forslaget om obligatorisk sprogvurdering forudsættes gennemført som en del af undervisningen og varetaget af samme person, som forestår undervisningen, og vil derfor heller ikke medføre merudgifter. Der vil dog være marginale udgifter for staten forbundet med udarbejdelse af sprogvurderingsmateriale, og udgifter hertil er allerede indbudgetteret under finanslovens § 20. Undervisningsministeriet. De indholdsmæssige krav til undervisningen i børnehaveklassen har ingen konsekvenser for personaleforbrug og personalesammensætning, idet der ikke er tale om skærpede, men alene om præciserede indholdskrav inden for en uændret timetalsramme på 600 undervisningstimer årligt og inden for rammerne af gældende kvalifikationskrav for undervisere i børnehaveklassen. De foreslåede bestemmelser om klasse- og holddannelse, rullende skolestart og aldersintegrerede klasser indebærer alle en øget fleksibilitet for kommunerne i forhold til de eksisterende regler, samtidig med at muligheden for at iværksætte forsøg med skolestart forlænges med yderligere tre år, og disse dele af lovforslaget vil derfor ikke give kommunerne merudgifter.

Samlet indebærer lovforslaget følgende kommunale merudgifter, der kompenseres over bloktilskuddet og afholdes inden for Undervisningsministeriets bevillingsramme:

(mio. kr. i 2008-prisniveau)	2008	2009	2010	2011
Folkeskolen (flere elever)	0,0	0,8	1,8	1,8
Skolefritidsordning (flere elever)	0,0	0,2	0,5	0,5
Børnehave (færre elever)	0,0	-0,4	-1,0	-1,0
Skolefritidsordning (meradministration)	0,0	0,9	0,9	0,9
Kommunale merudgifter i alt	0,0	1,5	2,2	2,2

4. Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

En række af forslagene vil give de ansvarlige kommunalbestyrelser og skolerne gode og fleksible rammer for at skabe et forbedret og sammenhængende indskolingsforløb. Forslaget om mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordninger vil kunne give kommunerne en mindre administrativ meropgave.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Høring

Et lovudkast har forud for fremsættelsen været sendt til høring hos følgende:

Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Lærerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Skoleelever, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Det Centrale Handicapråd, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Efterskolernes Lærerfor-

ening, Efterskoleforeningen, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler, FOA - Fag og Arbejde, Forbundet for pædagoger og klubfolk (BUPL), Foreningen af Husholdningsskoler og Håndarbejdsskoler, Frie Grundskolers Fællesråd, Frie Grundskolers Lærerforening, Institut for Menneskerettigheder, KL, Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere (LVU), Landsforeningen af Opholdssteder, Botilbud og Skolebehandlingstilbud, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere (LU), Landsorganisationen i Danmark, Rådet for Etniske minoriteter, Skolelederne, Skole og Samfund, Ungdomsringen, Ungdomsskolernes Udviklingscenter, Datatilsynet, Konkurrencestyrelsen og Rigsrevisionen.

Lovudkastet har endvidere været offentliggjort på Høringsportalen (www.hoeringsportalen.dk).

10. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser /mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	1,5 mio. kr. i 2009 og et varigt udgiftsniveau på 2,2 mio. kr. fra 2010
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Gode og fleksible rammer for kommuner og skoler for at skabe et forbedret og sammenhængende indskolingsforløb	Forslaget om mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordninger vil kunne give en minimal administrativ meropgave for kommuner
Økonomiske konsekvenser og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1-4

Efter den gældende folkeskolelovs § 3, stk. 1, omfatter folkeskolen en etårig børnehaveklasse, en niårig grundskole og en etårig 10. klasse.

Det præciseres med de foreslåede ændringer, at børnehaveklassen fremover er en del af undervisningen i folkeskolens grundskole, og at grundskolen er tiårig. Den etårige 10. klasse berøres ikke af dette forslag.

De foreslåede ændringer er en konsekvens af forslaget om at udvide undervisningspligten fra ni til 10 år,

jf. lovforslagets § 1, nr. 17-18, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 5

Det foreslås, at der skal indføres en obligatorisk sprogvurdering i starten af børnehaveklassen, så især arbejdet med det talte og skrevne sprog allerede fra begyndelsen af børnehaveklassen kan tage udgangspunkt i det enkelte barns sproglige forudsætninger og princippet om undervisningsdifferentiering. Sprogvurderingen er en del af den løbende evaluering, jf. folkeskolelovens § 13, stk. 2, som skal danne grundlag for vejledning af den enkelte elev og for den videre planlægning og tilrettelæggelse af undervisningen, jf. lovens § 18, samt for underretning af forældrene om

elevens udbytte af undervisningen, jf. lovens § 13, stk. 1.

Herudover foreslås det, at der skal fastsættes en ny beskrivelse af indholdet af undervisningen i børnehaveklassen med tilhørende trinmål. Det foreslås i den forbindelse, at de gældende indholdsbeskrivelser med tilhørende mål for undervisningen i børnehaveklassens seks obligatoriske temaer justeres og præciseres. Hvad angår det obligatoriske tema, *Sprog og udtryksformer*, med tilhørende mål præciseres arbejdet med det talte og skrevne sprog. Hvad de øvrige obligatoriske temaer angår justeres indholdsbeskrivelserne således, at arbejdet med temaernes sproglige dimension tydeliggøres i den udstækning, hvor det er relevant.

De gældende regler om undervisningen i børnehaveklassen indeholder ikke retningslinjer om sprogvurdering af børnene. Efter den gældende folkeskolelovs § 11, stk. 1, gives undervisningen i børnehaveklassen overvejende i form af leg og andre udviklende aktiviteter. Det tilstræbes at gøre børnene fortrolige med skolens daglige liv.

De nærmere regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 499 af 13. juni 2003 om indholdet i børnehaveklassen. Det fremgår heraf, at undervisningen i børnehaveklassen mindst skal omfatte seks temaer: *sprog og udtryksformer, naturen og naturfaglige fænomener, det praktisk musiske, bevægelse og motorik, sociale færdigheder og samvær og samarbejde*. For hvert af de seks indholdstemaer er desuden fastsat indholdsbeskrivelse med tilhørende mål for, hvad undervisningen for hvert af temaernes vedkommende skal lede frem mod, at eleverne tilegner sig af viden og færdigheder. De seks indholdstemaer er at betragte som indholdsmæssige omdrejningspunkter, der samlet set skal tilgodeses i undervisningen. Temaerne er således ikke tillagt en strukturerende funktion, der kan sidestilles med den senere fagopdelte undervisning. Undervisningen skal ifølge bekendtgørelsen endvidere skabe sammenhæng både mellem børnenes overgang fra hjem og dagtilbud til skolen og mellem børnehaveklasse, de efterfølgende klassetrin og skolefritidsordning/fritidshjem.

Den fagopdelte undervisning påbegyndes i 1. klasse, jf. folkeskolelovens § 5, stk. 2. Fagene i de første to skoleår er dansk, kristendomskundskab, idræt, musik, billedkunst, matematik og natur/teknik. Det fremgår af § 5, stk. 1, at eleverne i vekselvirkning med fagene skal have mulighed for at anvende og udbygge de tilegnede faglige kundskaber og færdigheder i arbejde med tværgående emner og problemstillinger. Fra 1. klasse omfatter undervisningen desuden følgende obligatoriske emner: færdselslære, sundheds- og

seksualundervisning og familiekundskab samt uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering, jf. folkeskolelovens § 7, stk. 1. For så vidt angår færdselslære indgår elementer heraf i dag i børnehaveklassens undervisning under det obligatoriske tema *bevægelse og motorik*, hvilket det fremgår, at børnene skal lære at orientere sig sikkert i forhold til at begå sig i trafikken og til at kunne anvende lokalområdets tilbud. Med forslaget om at lade børnehaveklassen indgå i en 10-årig grundskole, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, kommer § 7, stk. 1, også til at omfatte børnehaveklassen.

Med forslaget skal de gældende indholdsbeskrivelser for de obligatoriske temaer i børnehaveklassens undervisning justeres og præciseres, og de tilhørende mål får status af første trinmål. De justerede beskrivelser med tilhørende trinmål skal tydeliggøre den indholdsmæssige sammenhæng mellem undervisningen og på den ene side de pædagogiske læreplaner i dagtilbuddene og på den anden side den efterfølgende fagopdelte undervisning i 1. klasse og frem. Undervisningen skal tilrettelægges, så der skabes sammenhæng til og bygges videre på de afleverende dagtilbuds arbejde med de pædagogiske læreplaner. Det foreslås i den forbindelse, at arbejdet med den sproglige dimension i børnehaveklassens undervisning tydeliggøres, således at de enkelte temaers mulighed for at inddrage sprog-, læse- og skriveaktiviteter udfoldes.

Herudover foreslås det, at der indføres en obligatorisk sprogvurdering i starten af børnehaveklassen. Herved kan undervisningen i børnehaveklassen lige fra begyndelsen tage udgangspunkt i det enkelte barns sproglige forudsætninger og princippet om undervisningsdifferentiering. Det vil formentlig ofte være mest hensigtsmæssigt, at sprogvurderingen foretages af børnehaveklasselederen, men vurderingen kan efter omstændighederne foretages af andre. Undervisningsministeriet vil sørge for, at der udarbejdes sprogvurderingsmateriale, som skoler/kommuner kan vælge at benytte.

Ifølge forslaget videreføres undervisningsministerens eksisterende bemyndigelse til at fastsætte regler om indholdet i børnehaveklassen. De nye regler om indholdet af undervisningen i børnehaveklassen vil bygge på de hidtidige regler, herunder elementerne i de seks indholdstemaer, der fremgår af bekendtgørelse nr. 499 af 13. juni 2003 om indholdet i børnehaveklassen. Der vil imidlertid ske en præcisering af indholdsbeskrivelsen for undervisningen i børnehaveklassen og de tilhørende mål, der skal tydeliggøre den indholdsmæssige sammenhæng mellem de obligatoriske indholdstemaers trinmål og på den ene side den ef-

F. t. l. vedr. folkeskolen

terfølgende fagrækkes første trinmål og på den anden side de obligatoriske temaer i dagtilbuddets pædagogiske læreplaner. En præcisering af, at undervisningen i børnehaveklassen bygger videre på de pædagogiske læreplaner i dagtilbuddene, vil desuden bidrage til, at dagtilbuddets pædagogiske indsats får klarere relation til skolen. De regler om undervisningen i børnehaveklassen, der fastsættes, skal vægte både faglighed og legende tilgang til undervisningen som integrerede værdier i indskolingspædagogikken. Den foreslåede

justering af de gældende indholdsbeskrivelser med tilhørende mål for børnehaveklassens undervisning vil alene have karakter af præcisering og tydeliggørelse af den del af undervisningen, der retter sig mod børnenes tale- og skriftsproglige udvikling. De samlede krav til børnehaveklassens undervisning fastlægges på et uændret niveau i forhold til i dag og kan således opfyldes inden for rammerne af de gældende kvalifikationskrav for undervisere i børnehaveklassen.

Sammenhæng mellem dagtilbuddets pædagogiske læreplaner, de gældende indholdstemaer for børnehaveklassen og den første fagopdelte undervisning

Temaer i børnehavens pædagogiske læreplaner	Børnehaveklassens obligatoriske temaer	Den første fagopdelte undervisning		
Sprog	Sprog- og udtryksformer	Dansk	Sociale færdigheder	Samvær og samarbejde
		Kristendomskundskab		
Naturen og naturfænomener	Natur og naturfaglige fænomener	Natur/teknik		
		Matematik		
Kulturelle udtryksformer	Det praktisk musiske	Billedkunst		
		Musik		
Krop og bevægelse	Bevægelse og motorik	Idræt		
Barnets alsidige personlige udvikling	Samvær og samarbejde			
Sociale kompetencer	Sociale færdigheder			

Den samlede undervisningstid i børnehaveklassen bevares uændret. Den foreslåede sprogvurdering skal indgå som en del af undervisningen i børnehaveklassen og kan dermed gennemføres inden for de gældende timetalsrammer, jf. bekendtgørelse nr. 1131 af 15. november 2006 om undervisningstimetale i folkeskolen for skoleårene 2006/07-2010/11 samt efterfølgende skoleår.

Med hensyn til forarbejderne til de gældende bestemmelser i folkeskoleloven om indholdet i børnehave-

vekklassen henvises til lovforslag nr. L 130 (Folketinget 2002-03), vedtaget som lov nr. 300 af 30. april 2003, jf. Folketingstidende 2002-03, Forhandlingerne, spalte 4543, 7366, 7557, Tillæg A, spalte 2949, 2980, Tillæg B, spalte 778, Tillæg C, spalte 315.

Til nr. 6

Den foreslåede ændring er en konsekvens af forslaget om at udvide undervisningspligten fra ni til 10 år, jf. lovforslagets § 1, nr. 17-18.

Til nr. 7

Efter den gældende folkeskolelovs § 17, stk. 1, 1. pkt., må elevtallet i børnehaveklassen og i grundskolens klasser ved skoleårets begyndelse normalt ikke overstige 28. Efter 2. pkt. kan kommunalbestyrelsen dog i særlige tilfælde tillade et højere elevtal i grundskolens klasser, dog ikke over 30.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af forslaget om at udvide undervisningspligten fra ni til 10 år, jf. lovforslagets § 1, nr. 17-18. Bestemmelsen i 2. pkt. kommer til at omfatte børnehaveklassen i kraft af, at børnehaveklassen bliver en del af grundskolen.

Til nr. 8-10

De foreslåede ændringer er en konsekvens af forslaget om at udvide undervisningspligten fra ni til 10 år, jf. lovforslagets § 1, nr. 17-18.

Til nr. 11

Efter den gældende folkeskolelovs § 25, stk. 1, 1. pkt., skal skolen deles i klasser, hvilket skal ske allerede fra skolestarten.

Det foreslås, at beslutningen om opdeling af de enkelte elever i børnehaveklassen i faste klasser kan udskydes til et senere tidspunkt end ved skoleårets begyndelse. Efter forslaget skal den endelige klassesdannelse først finde sted senest ved udgangen af det første skoleår, dvs. børnehaveklassen.

Forslaget er i overensstemmelse med den praksis, der er mange steder, hvorefter den endelige klassesdannelse af børnehaveklassens elever først finder sted, efter at skolens personale har fået et nøjere kendskab til børnene. Forslaget giver i overensstemmelse hermed mulighed for, at opdelingen af eleverne i de enkelte børnehaveklasser kan ske på baggrund af et konkret kendskab til børnene hver især, i modsætning til når klassesdannelsen skal ske allerede ved skoleårets begyndelse i børnehaveklassen.

Reglerne om fordelingen af eleverne mellem de enkelte klasser berøres ikke af forslaget.

Ved den endelige klassesdannelse skal det fortsat tilstræbes, at den enkelte klasse kan bevares samlet i resten af den nye 10-årige grundskole, jf. den gældende folkeskolelovs § 25, stk. 2, 1. pkt., der justeres som konsekvens af forslagene i lovforslagets § 1, nr. 14 og nr. 17-18. Ombrydning af klasserne på et senere tidspunkt kan som hidtil alene ske, hvis det skønnes nødvendigt af pædagogiske, økonomiske, sociale eller andre årsager. Dertil kommer, at det naturligvis er nødvendigt at ombyrde en aldersintegreret klasse ved overgang til aldersopdelt klasse.

Til nr. 12

Den foreslåede ændring er en konsekvens af forslagene i lovforslagets § 1, nr. 10, nr. 13 og nr. 14.

Til nr. 13

Efter den gældende folkeskolelovs § 25, stk. 4, kan undervisningen på 1.-7. klassetrin organiseres i hold inden for den enkelte klasse og på tværs af klasser og klassetrin. Holddannelsen kan ske af praktiske og pædagogiske grunde. Den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen, jf. § 13, stk. 2, kan indtages som en del af grundlaget for den pædagogisk begrundede holddannelse. Hvis den løbende evaluering indgår som en del af grundlaget, kan holddannelsen inden for det enkelte fag tidligst ske efter skoleårets begyndelse og kun omfatte dele af det enkelte fags stofområder samt kun ske for kortere kurser. De gældende regler om undervisningen i børnehaveklassen indeholder ikke regler om adgang til holddannelse. Det er dog muligt at etablere fælles undervisning på tværs af børnehaveklassen og 1. og/eller 2. klassetrin i medfør af reglerne om samordnet indskoling i § 25, stk. 3, i den gældende lov.

Det foreslås, at regelsættet i § 25, stk. 4, udvides til også at omfatte børnehaveklassen. Forslaget om holddannelse også i børnehaveklassen er i overensstemmelse med Skolestartudvalgets anbefalinger.

Med hensyn til forarbejderne til de gældende bestemmelser i folkeskoleloven om holddannelse henvises til lovforslag nr. L 130 (Folketinget 2002-03), vedtaget som lov nr. 300 af 30. april 2003, jf. Folketingstidende 2002-03, Forhandlingerne, spalte 4543, 7366, 7557, Tillæg A, spalte 2949, 2980, Tillæg B, spalte 778, Tillæg C, spalte 315.

Til nr. 14

I folkeskolen organiseres eleverne normalt i årgangsdelte (aldersopdelte) klasser, jf. § 25, stk. 1, 1. pkt., i den gældende folkeskolelov. Med aldersopdelte klasser understøttes en forventning om, at alle eleverne kan nogenlunde det samme på samme tid. Det er imidlertid en kendsgerning, at børn lærer og udvikler sig i forskellige tempi, og der kan med rette sættes spørgsmålstegn ved, om det eneste naturlige er et system, hvor eleverne ved skolestarten konsekvent opdeles i klasser efter fødselsår. Efter lovens § 25, stk. 1, 2. pkt., gælder der en særbestemmelse om aldersintegrerede klasser for små skoler, idet en klasse på sådanne skoler kan omfatte flere klassetrin inden for 1.-7. klassetrin. Bestemmelsen er begrundet i kapacitetsmæssige hensyn. Dertil kommer, at det - på små skoler - er muligt at lade hele undervisningen være fælles

for børnehaveklassen og 1. og/eller 2. klassetrin i medfør af reglerne om samordnet indskoling i § 25, stk. 3, 2. pkt., (der ophæves, jf. lovforslagets § 1, nr. 12) i den gældende lov.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen får en almindelig adgang til at beslutte, at undervisningen i børnehaveklassen til og med 1. eller 2. klassetrin skal organiseres i aldersintegrerede klasser, dvs. klasser, der omfatter elever med forskellig skolealder.

Beslutning om etablering af aldersintegrerede klasser er en beslutning, der indebærer valg af en mærkbart anderledes pædagogisk tilgang til det at holde skole.

Efter forslaget vil en aldersintegreret klasse kunne omfatte elever fra børnehaveklasse til og med 1. eller til og med 2. klasse, dvs. at klassen dannes af elever med den skolealder, der normalt ville høre til de klassetrin, der er omfattet af beslutningen. Beslutning i henhold til bestemmelsen skal træffes af kommunalbestyrelsen på et møde, dvs. beslutningen er underlagt et delegationsforbud. Da kommunalbestyrelsens møder er offentlige, indebærer forslaget, at der sikres mulighed for, at en sådan fravigelse af folkeskolelovens almindelige ordning kan blive et tema i den lokale, offentlige kommunalpolitiske debat. Forinden beslutning træffes i kommunalbestyrelsen, skal der være indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved den eller de berørte skoler.

Det er op til kommunalbestyrelsen, om der på skolerne kun skal etableres aldersintegrerede klasser, eller om der også skal dannes et eller flere aldersopdelte spor. Tilsvarende kan kommunalbestyrelsen vælge at lade det være op til beslutning på den enkelte skole, om der konkret skal etableres aldersintegrerede klasser.

Beslutning om aldersintegrerede klasser forudsætter, at der tillige er truffet beslutning om, at undervisningen af sådanne klasser varetages af lærere og børnehaveklasseledere i overensstemmelse med de gældende regler om samordnet indskoling i § 30.

Den aldersintegrerede klasse vil kunne danne baggrund for et to- til treårigt skolestartforløb, hvor arbejdsformer og indhold, der traditionelt er fremherskende i børnehaveklassen, naturligt koordineres og integreres med arbejdsformer og indhold på de efterfølgende klassetrin. Eleverne placeres i en klasse, hvor de på grund af den store modenhedsmæssige og faglige spredning må lære at tage hensyn til og indrette sig efter hinanden. De yngste elever kommer ind i en gruppe med etablerede normer og samværsformer,

hvor de erfarne elever lærer de nye at være elever i skolen.

Det betyder, at de yngste børn gennem det sociale samvær med ældre børn hjælpes til at tilegne sig en række normer og færdigheder både af social og faglig karakter - færdigheder, som ellers ville kræve de voksnes initiativ, støtte og instruktion. Anvendeligheden og betydningen af de forskellige kulturteknikker bliver synlig for de yngste elever. De ser, at det har værdi at kunne læse, skrive, foretage matematiske beregninger, og hvad man ellers skal lære i løbet af de første år i skolen.

Børnene er stadig opdelt i faste klasser, men da klassen omfatter elever med forskellig skolealder, fungerer den i højere grad som social base, hvor skoledagen påbegyndes og afsluttes. Der træffes aftaler om dagens forløb for enkelte elever eller grupper af elever, og der evalueres på dagens arbejde. Undervisning i hjemklassen suppleres med undervisning på hold på tværs af de aldersintegrerede klasser. Holdene dannes efter varierende kriterier som f.eks. fagligt indhold, særlige interesser, udvalgte aktiviteter, særlige behov, fagligt niveau eller frie valg. Det er det almindelige regelsæt for holddannelse, jf. herved lovforslagets § 1, nr. 13, der gælder for aldersintegrerede klasser.

Muligheden for at etablere aldersintegrerede klasser følger sig i forhold til eleverne til adgangen til at beslutte samordnet indskoling efter § 25, stk. 3, og § 30. Med aldersintegrerede klasser efter den foreslåede § 25, stk. 7, må undervisningen tage udgangspunkt i, at klasserne er sammensat af elever med varierende skolealder, og der kan ved holddannelse tilrettelægges undervisningssituationer, hvor eleverne er sammen med jævnaldrende. I den samordnede indskoling efter § 25, stk. 3, er udgangspunktet det modsatte, idet undervisningen dér må tage udgangspunkt i, at klasserne er sammensat af jævnaldrende elever, og der kan så ved holddannelse tilrettelægges undervisningssituationer, hvor eleverne er sammen med hinanden på tværs af skolealder.

Ønskes 3. klassetrin inddraget i ordningen, eller ønskes der etableret et forpligtende samarbejde mellem skolens undervisning og skolefritidsordningens pædagogiske virksomhed, kan dette ske som led i forsøg, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.6.

Særbestemmelsen i den gældende folkeskolelovs § 25, stk. 1, 2. pkt., berøres ikke af forslaget, men oprettholdes med konsekvensændring, jf. lovforslagets § 1, nr. 10.

Til nr. 15

Den foreslåede ændring er en konsekvens af forslaget om at udvide undervisningspligten fra ni til 10 år, jf. lovforslagets § 1, nr. 17-18, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 16

Den foreslåede ændring er en konsekvens af forslaget om at udvide undervisningspligten fra ni til 10 år, jf. lovforslagets § 1, nr. 17-18.

Til nr. 17-18

Undervisningspligten foreslås udvidet fra ni til 10 år, således at børnehaveklassen kommer til at indgå i grundskolen. Forslaget indebærer, at undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder seks år.

Efter den gældende folkeskolelovs § 32 er der undervisningspligt i Danmark. Undervisningspligten indtræder ifølge lovens § 34, stk. 1, 1. pkt., den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder syv år, og ophører den 31. juli, efter at barnet har modtaget regelmæssig undervisning i ni år. Undervisningen i børnehaveklassen medregnes ikke i undervisningspligten, jf. lovens § 34, stk. 1, 2. pkt. Det fremgår endvidere af lovens § 34, stk. 1, 3. pkt., at undervisningspligten dog altid senest ophører den 31. juli i det kalenderår, hvor barnet fylder 17 år.

Med de foreslåede ændringer om udvidelse af undervisningspligten fra ni til 10 år indtræder undervisningspligten den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder seks år, og den ophører først, når barnet har afsluttet undervisningen i 9. klasse efter sædvanligvis 10 års regelmæssig undervisning. Dette kan få konsekvenser for elever, der går et eller flere klassetrin om, idet undervisningspligten dog fortsat under alle omstændigheder ophører, når barnet fylder 17 år eller har afsluttet ét af de uddannelses tilbud, som er beskrevet i lovens § 33, stk. 2-4. Efter disse bestemmelser kan undervisningspligten i nogle nærmere angivne tilfælde opfyldes ved at deltage i forskellige alternativer til folkeskolen, bl.a. hjemmeundervisning og erhvervs-mæssig uddannelse eller beskæftigelse.

Børnehaveklassen skal således fremover medregnes i undervisningspligten, og børnehaveklassen bliver en del af en tiårig grundskole. Den etårige 10. klasse berøres ikke af dette forslag.

Det fremgår af den gældende folkeskolelovs § 34, stk. 2, at kommunalbestyrelsen efter forældrenes anmodning eller med deres samtykke, jf. § 54, kan godkende, at et barns undervisning udsættes til et år efter undervisningspligtens indtræden, når det er begrundet

i barnets udvikling. Godkendelsen kan betinges af, at barnet optages i en børnehave eller en børnehaveklasse.

Der foreslås ikke andre ændringer af § 34, stk. 2, end en konsekvensændring som følge af forslaget om, at børnehaveklassen medregnes i undervisningspligten. Efter forslaget kan godkendelse af udsættelse ikke længere betinges af, at barnet optages i en børnehaveklasse, men kan fortsat betinges af, at barnet optages i en børnehave.

Til nr. 19

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om at etablere såkaldt rullende skolestart, hvor børnene påbegynder skolegangen eksempelvis i forbindelse med deres seksårs fødselsdag og ikke nødvendigvis i forbindelse med skoleårets begyndelse. Det enkelte barn vil dog bevare retten til optagelse i den valgte skole ved skoleårets begyndelse, idet forældrene efter forslaget kan anmode herom, selvom der er truffet beslutning om at etablere rullende skolestart.

På linje med forslaget om adgang til at beslutte aldersintegrerede klasser forbliver lovens udgangspunkt samlet optagelse ved skoleårets begyndelse i august. Rullende skolestart er således en mulighed, som kan vælges, hvis det findes pædagogisk velbegrunder.

Beslutning om etablering af rullende skolestart indebærer valg af en mærkbart anderledes pædagogisk tilgang til det at holde skole. Efter forslaget forudsætter rullende skolestart, at der samtidig tillige er truffet beslutning om aldersintegreret klasse, således at de yngste elever kan opnå de indlæringsmæssige fordele, der er knyttet til disse klasser, herunder samværet med de ældre elever.

Kravet om et samlet minimumstimal for børnehaveklassen gælder også for en børnehaveklasse med rullende skolestart, idet planlægningen af den undervisning, der ligger fra august til juni, skal ske med udgangspunkt i kravene.

Med rullende skolestart starter børnene i børnehaveklassen på forskellige tidspunkter i løbet af året, og skolen har på denne måde et løbende optag af børn i stedet for en samlet skolestart ved skoleårets begyndelse den 1. august. Rullende skolestart indebærer, at det første skoleår for de seksårige børn i princippet kan strække sig fra seks måneder for de yngste børn til 17-18 måneder for de ældste børn. Når børnene fra starten indgår i aldersintegrerede klasser, skønnes det dog ikke at have mærkbare konsekvenser for hverken de yngste eller de ældste børn, idet de første to-tre skoleår ses som et samlet forløb uden markante overgange fra et klassetrin til det næste.

Den pædagogiske hensigt er, at skolestarten på denne måde bliver en individuel oplevelse, hvor det enkelte barn og familien er i centrum, samtidig med at der lægges vægt på en målrettet, pædagogisk udnyttelse af den sociale og faglige læring, der naturligt finder sted, når et barn optages i en etableret gruppe af erfarne skoleelever. Hertil kommer, at et løbende optag af elever mindsker den risiko for uro, der kan være forbundet med, at børn skal finde sig til rette i en ny situation såsom skolestart. Også dette kan medvirke til at forbedre klassens samlede undervisningssituation.

De pædagogiske fordele, som en aldersintegreret klasse med rullende skolestart samlet set frembyder, medfører, at alle børn ved afslutningen af det aldersintegrerede forløb i relation til *Fælles Mål* for de omfattede klassetrin kan være kompenseret for den mindre undervisning, de måtte have fået som følge af et senere tidspunkt for skolestart end den 1. august.

Beslutning i henhold til bestemmelsen skal træffes af kommunalbestyrelsen på et møde, dvs. beslutningen er underlagt et delegationsforbud. Da kommunalbestyrelsens møder er offentlige, indebærer forslaget, at der sikres mulighed for, at en sådan fravigelse af folkeskolelovens almindelige ordning kan blive et tema i den lokale, offentlige kommunalpolitiske debat. Forinden beslutning træffes i kommunalbestyrelsen, skal der være indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved den eller de berørte skoler.

Det er op til kommunalbestyrelsen, om der på skolerne kun skal etableres klasser med rullende skolestart, eller om der også skal dannes en eller flere klasser med sædvanlig skolestart. Tilsvarende kan kommunalbestyrelsen vælge at lade det være op til beslutning på den enkelte skole, om der skal etableres rullende skolestart.

Ønskes 3. klassetrin inddraget i ordningen, eller ønskes der etableret et forpligtende samarbejde mellem skolens undervisning og skolefritidsordningens pædagogiske virksomhed, kan dette ske som led i forsøg, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.6.

Til nr. 20-22

De foreslåede ændringer er en konsekvens af forslaget om at udvide undervisningspligten fra ni til 10 år, jf. lovforslagets § 1, nr. nr. 17-18.

Særligt i relation til § 1, nr. 21, skal det understreges, at der ved vurdering af, om barnet må antages at kunne følge undervisningen, fortsat også må ses på, om barnet forventes at kunne følge med resten af klassen op på de næste klassetrin efter børnehaveklasse-året.

Til nr. 23

Det foreslås, at der i folkeskolelovens § 40 indsættes et nyt stk. 4, hvorefter kommunalbestyrelsen får pligt til at fastsætte og offentliggøre en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne på skolerne. Det foreslås endvidere, at undervisningsministeren skal fastsætte regler om krav til indholdet af mål- og indholdsbeskrivelserne.

Efter den gældende folkeskolelovs § 3, stk. 4, kan folkeskolen tilbyde børn optagelse i en skolefritidsordning (SFO), hvis børnene er optaget i skolen eller har nået den alder, hvor de tidligst vil kunne optages i børnehaveklasse. Skolefritidsordningerne er en del af skolens virksomhed, og derfor er deres pædagogiske virksomhed omfattet af folkeskolens formålsparagraf, jf. folkeskolelovens § 1. Det fremgår udtrykkeligt af bemærkningerne til den seneste affattelse af formålsparagraffen i lovforslag nr. L 170 af 1. marts 2006, at ordene »skolens virke« i folkeskolelovens § 1, stk. 3, 2. pkt., understreger, at formålsparagraffen gælder alle dele af folkeskolens opgaver i henhold til folkeskolelovgivningen, herunder også skolefritidsordningen.

Skolefritidsordningerne er også omfattet af folkeskolelovens almindelige bestemmelser om folkeskolens styrelse. Det betyder, at kommunalbestyrelsen kan fastlægge mål og rammer for skolefritidsordningens virksomhed, jf. folkeskolelovens § 40, stk. 1. Dertil kommer, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om skolestrukturen, herunder hver enkelt skoles omfang med hensyn til bl.a. skolefritidsordning, jf. folkeskolelovens § 40, stk. 2, nr. 3. Det fremgår af folkeskolelovens § 44, stk. 1, at skolebestyrelsen udøver sin virksomhed inden for de mål og rammer, som kommunalbestyrelsen fastsætter, og i øvrigt fører tilsyn med skolens virksomhed, herunder skolefritidsordning. Ved lov nr. 300 af 30. april 2003 blev det præciseret, at skolebestyrelsen skal udarbejde principper for skolefritidsordningens virksomhed, jf. folkeskolelovens § 44, stk. 2, nr. 6. Loven stiller ikke krav om nogen særskilt repræsentation af skolefritidsordningen i skolebestyrelsen hverken for så vidt angår repræsentanter for forældrene til børn i skolefritidsordningen eller personalet.

Skolens leder har den administrative og pædagogiske ledelse af skolen, jf. folkeskolelovens § 45, stk. 1, og er således også leder af skolefritidsordningen. Sædvanligvis er der ansat en person på skoler med skolefritidsordning, der varetager den daglige ledelse af skolefritidsordningen under ansvar over for skolelederen. Som en del af skolen er skolefritidsordningen

omfattet af lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø.

Før lovændringen i 2003 indeholdt folkeskoleloven ingen bestemmelser om indholdet af skolefritidsordningens virksomhed ud over det, der følger af formålsparagraffen. Det fremgår dog af Undervisningsministeriets vejledning nr. 16 af 9. marts 1999 om skolefritidsordninger, at kommunerne i samarbejde med forældrene kan indrette skolefritidsordningerne i overensstemmelse med lokale ønsker, og at det forudsættes, at skolefritidsordningerne etableres på en måde, der er fuldt tryksgørende for børnene.

Skolefritidsordningerne er således et pædagogisk tilbud til eleverne inden for skolens rammer, som bidrager til at opfylde folkeskolens formål ved at fremme børns trivsel, udvikling og læring. Det pædagogiske arbejde i skolefritidsordningerne understøtter børnenes selvvalgte aktiviteter og indeholder samtidig pædagogisk tilrettelagte aktiviteter.

Med forslaget om ændring af folkeskolelovens § 40 bliver det en del af kommunalbestyrelsens ansvar at fastsætte en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne. Beskrivelsen vil skulle indeholde retningslinjer for, hvordan skolefritidsordningerne skal medvirke til udmøntningen af den i § 19, stk. 2, i serviceloven nævnte sammenhængende børnepolitik for kommunen.

Undervisningsministeren bemyndiges derudover med forslaget til at fastsætte regler om krav til indholdet af mål- og indholdsbeskrivelserne, dvs. hvilke temaer der skal være dækket ind af mål- og indholdsbeskrivelserne for fritidsordningernes pædagogiske virksomhed. De fastlagte mål- og indholdsbeskrivelser skal respektere balancen mellem voksenorganiserede og børneinitierede aktiviteter.

Forslaget indebærer ikke, at der stilles øgede krav til skolefritidsordningernes virksomhed, men alene en pligt for kommunalbestyrelsen til som et minimum at beskrive mål for og indhold af denne virksomhed i forhold til en række centralt bestemte indholdstemaer. Kommunalbestyrelsen kan også inddrage andre indholdstemaer i beskrivelsen.

Der vil blive lagt vægt på, at de temaer, som kommunalbestyrelserne efter bekendtgørelsen som minimum skal forholde sig til ved formulering af mål- og indholdsbeskrivelser for fritidsordningerne, formuleres bredt, så de samlet tilgodeser en alsidig udvikling, og at børnene er sikret en høj grad af medbestemmelse og medindflydelse på, hvad der skal foregå i deres fritid. Det forventes, at temaerne bl.a. vil omfatte samarbejde mellem fritidsordningens pædagogiske indsats

og skolens undervisning, herunder tilbud om lektiestøtte på forældreplan og skolefritidsordningens rolle i forhold til børn, der har brug for en særlig indsats, koordinering af forældresamarbejde samt idræt og bevægelse i fritidsordningens hverdag. Dette indebærer eksempelvis, at kommunalbestyrelsen udtrykkeligt vil skulle forholde sig til skolefritidsordningernes eventuelle rolle i forhold til lektiestøtte, f.eks. på forældreplan, jf. Skolestartudvalgets anbefalinger herom.

Forinden beslutning om fastsættelse af en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne træffes i kommunalbestyrelsen, skal der være indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved den eller de berørte skoler.

Opgaven med at fastsætte en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne kan desuden i overensstemmelse med lovens § 40, stk. 4, der med forslaget bliver stk. 5, helt eller delvis delegeres til den enkelte skolebestyrelse. Herved inddrages skolens leder samt repræsentanter for forældre, medarbejdere og elever i udarbejdelsen af beskrivelserne. Kommunalbestyrelsens beslutning herom skal optages i vedtægten for styrelsen af kommunens skolevæsen, jf. folkeskolelovens § 41, stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan i forbindelse med delegationen fastsætte nærmere retningslinjer for skolebestyrelsens varetagelse af opgaven med at fastsætte en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningen på skolen, herunder f.eks. om efterfølgende godkendelse af kommunalbestyrelsen.

Inden for rammerne af mål- og indholdsbeskrivelsen udfyldes det lokale råderum for den enkelte skolefritidsordning gennem skolebestyrelsens principper, ledelsesbeslutninger samt i det daglige pædagogiske arbejde.

Formålet med pligten til at offentliggøre mål- og indholdsbeskrivelsen er at give borgerne mulighed for at få indblik i den enkelte kommunes prioriteringer og serviceniveau på SFO-området.

Til § 2

Det foreslås, at følgende af lovforslagets ændringer træder i kraft den 1. august 2009 med virkning fra skoleåret 2009/10:

- Udvidelse af undervisningspligten fra ni til 10 år, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.1.
- Ny beskrivelse af indholdet af undervisningen i børnehaveklassen, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.2.

– Krav om mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordninger, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.5.

De øvrige ændringer foreslås at træde i kraft den 1. august 2008 med virkning fra skoleåret 2008/09.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

§ 3. Folkeskolen omfatter en 1-årig børnehaveklasse, en 9-årig grundskole og en 1-årig 10. klasse, jf. kapitel 2 a.

§ 4. ---

Stk. 2. Der kan tilbydes elever, hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, undervisning i 11 år ud over børnehaveklassen.

§ 5. ---

Stk. 2. Undervisningen i den 9-årige grundskole gives inden for 3 fagblokke og omfatter for alle elever:

Stk. 7. Der gives i fornødent omfang undervisning i dansk som andetsprog til tosprogede børn i børnehaveklassen og i 1.-9. klasse. ---

§ 11. Undervisningen i børnehaveklasser gives overvejende i form af leg og andre udviklende aktiviteter. Det tilstræbes at gøre børnene fortrolige med skolens daglige liv.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indholdet i børnehaveklassen, herunder om målene for børnehaveklassen.

§ 16. Undervisningsministeren fastsætter:

1) ---

3) Et samlet mindste antal undervisningstimer for hvert klassetrin, herunder børnehaveklassen.

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1049 af 28. august 2007, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, stk. 1, ændres »en 1-årig børnehaveklasse, en 9-årig grundskole og« til: »en 10-årig grundskole bestående af en børnehaveklasse og 1.-9. klasse samt«.

2. I § 4, stk. 2, ændres »11 år ud over børnehaveklassen« til: »12 år«.

3. I § 5, stk. 2, ændres »den 9-årige grundskole« til: »1.-9. klasse«.

4. I § 5, stk. 7, 1. pkt., ændres »børnehaveklassen og i 1.-9. klasse« til: »grundskolen«.

5. I § 11, stk. 2, indsættes efter »målene for børnehaveklassen«: »og obligatorisk sprogvurdering i starten af børnehaveklassen«.

6. I § 16, stk. 1, nr. 3, ændres », herunder børnehaveklassen« til: »i grundskolen«.

Bilag til f. t. l. vedr. folkeskolen

Gældende formulering

§ 17. Elevtallet i børnehaveklassen og i grundskolens klasser må normalt ikke ved skoleårets begyndelse overstige 28. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde tillade et højere elevtal i grundskolens klasser, dog ikke over 30.

§ 20. Det påhviler kommunalbestyrelsen at oprette børnehaveklasser og at sørge for undervisning i grundskolen og 10. klasse af børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i kommunen, og hvis forældre ønsker dem optaget i folkeskolen, jf. § 54.

§ 24. Hver selvstændig skole skal omfatte mindst 3 sammenhængende klassetrin, jf. dog stk. 2. Børnehaveklassen betragtes herved som yngste klassetrin. Skoler, der maksimalt rummer de 3-4 yngste klassetrin, kan henlægges under en anden skoles ledelse, medmindre børnetallet overstiger 100.

§ 25. Skolen deles i klasser efter antallet af elever, jf. § 17, stk. 1. På små skoler kan en klasse omfatte flere klassetrin inden for 1.-7. klassetrin.

Stk. 2. Ved fordelingen af børn i 1. klasse i kommunens skoler skal det tilstræbes, at den enkelte klasse kan bevares samlet på de følgende klassetrin i grundskolen. Der kan ikke foretages ny klassedeling på grundlag af valget af fag, jf. § 12, stk. 3.

Stk. 3. For børnehaveklasse og 1. og 2. klassetrin kan der ske samordning af dele af undervisningen. På små skoler kan hele undervisningen på disse klassetrin være fælles. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde tillade, at samordning af undervisningen foruden børnehaveklasse og 1. og 2. klassetrin også omfatter ældre klassetrin.

Lovforslaget

7. I § 17, stk. 1, 1. pkt., udgår »i børnehaveklassen og«.

8. I § 20, stk. 1, udgår »at oprette børnehaveklasse og«.

9. § 24, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

10. I § 25, stk. 1, 2. pkt., ændres »inden for 1.-« til: »op til«.

11. I § 25, stk. 2, ophæves 1. pkt., og i stedet indsættes:

»Ved fordelingen af børn i kommunens skoler skal det tilstræbes, at den enkelte klasse kan bevares samlet på de følgende klassetrin i grundskolen, jf. dog stk. 7. Den endelige klassedannelse skal finde sted senest ved udgangen af børnehaveklassen.«

12. § 25, stk. 3, 2. pkt., ophæves.

Gældende formulering

Stk. 4. På 1.-7. klassetrin kan undervisningen organiseres i hold inden for den enkelte klasse og på tværs af klasser og klassetrin. Holddannelsen kan ske af praktiske og pædagogiske grunde. Den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen, jf. § 13, stk. 2, kan inddrages som en del af grundlaget for den pædagogisk begrundede holddannelse. Hvis den løbende evaluering indgår som en del af grundlaget, kan holddannelsen inden for det enkelte fag tidligst ske efter skoleårets begyndelse og kun omfatte dele af det enkelte fags stofområder samt kun ske for kortere kurser.

Stk. 5. På 8.-10. klassetrin kan undervisningen organiseres i hold inden for den enkelte klasse og på tværs af klasser og klassetrin. Holddannelsen kan ske af praktiske og pædagogiske grunde eller på grundlag af en løbende evaluering af elevernes forskellige behov, jf. § 13, stk. 2, og § 18, stk. 4. Holddannelse på grundlag af en løbende evaluering kan ikke fastlægges på forhånd for et helt skoleår ad gangen.

Stk. 6. Eleverne skal på alle klassetrin undervises i deres klasse i den overvejende del af undervisningstiden, jf. stk. 1.

Lovforslaget

13. I § 25, *stk. 4, 1. pkt.*, ændres »På« til: »I børnehaveklassen og på«.

14. I § 25 indsættes som *stk. 7*:

»*Stk. 7.* Kommunalbestyrelsen kan uanset bestemmelsen i stk. 2 af pædagogiske grunde på et møde beslutte, at undervisning fra børnehaveklassen til og med 1. eller 2. klassetrin organiseres i klasser, der omfatter elever med forskellig skolealder (aldersintegrerede klasser). Det er en betingelse, at der er truffet beslutning om, at undervisningen af sådanne klasser varetages af personale som nævnt i § 30. Beslutning efter 1. pkt. træffes efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler.«

Gældende formulering

§ 28. For at kunne varetage undervisning i grundskolen og i 10. klasse skal den pågældende have gennemført uddannelsen til lærer i folkeskolen, jf. dog stk. 2 og 3, eller anden læreruddannelse, der er godkendt af undervisningsministeren i denne henseende. Godkendelsen kan betinges af, at de uddannede består en prøve ved et lærerseminarium eller et Center for Videregående Uddannelse (CVU), der af undervisningsministeren er godkendt til at uddanne lærere i folkeskolen. Undervisningsministeren kan i særlige tilfælde fravige bestemmelsen i 1. pkt.

Stk. 2. Der kan ansættes personer med særlige kvalifikationer til at undervise i enkelte fag.

§ 33. Undervisningspligten medfører pligt til at deltage i folkeskolens undervisning eller i en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

§ 34. Undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder 7 år, og ophører den 31. juli, efter at barnet har modtaget regelmæssig undervisning i 9 år. Undervisning i børnehaveklassen medregnes ikke. Undervisningspligten ophører dog senest den 31. juli i det kalenderår, hvor barnet fylder 17 år eller har afsluttet grundskolen eller hermed ligestillet uddannelse, jf. § 33, stk. 2-7.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan efter forældrenes anmodning eller med deres samtykke, jf. § 54, godkende, at et barns undervisning udsættes til et år efter undervisningspligtens indtræden, når det er begrundet i barnets udvikling. Godkendelsen kan betinges af, at barnet optages i en børnehave eller en børnehaveklasse.

Lovforslaget

15. I § 28, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »grundskolen og i« til: » i 1.-«.

16. I § 33, *stk. 1*, ændres »folkeskolens undervisning« til: »undervisningen i folkeskolens grundskole«.

17. § 34, *stk. 1*, affattes således:

»Undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, og ophører den 31. juli ved afslutningen af undervisningen på 9. klassetrin. Undervisningspligten ophører dog senest den 31. juli i det kalenderår, hvor barnet fylder 17 år eller har afsluttet uddannelse, der er ligestillet med grundskolen, jf. § 33, stk. 2-7.«

18. I § 34, *stk. 2, 2. pkt.*, udgår »eller en børnehaveklasse«.

Gældende formulering

§ 37. Et barn skal efter forældrenes anmodning, jf. § 54, optages i en børnehaveklasse i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år, eller senere.

Stk. 2. Et barn skal efter forældrenes anmodning, jf. § 54, optages i børnehaveklasse i det kalenderår, hvor barnet inden 1. oktober fylder 5 år, hvis det må antages at kunne følge undervisningen i børnehaveklassen med henblik på at kunne gå i 1. klasse året efter.

§ 38. Et barn skal efter forældrenes anmodning, jf. § 54, optages i 1. klasse i det kalenderår, hvor barnet inden 1. oktober fylder 6 år, hvis det må antages at kunne følge undervisningen i klassen.

§ 40. Kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for kommunens skolevæsen og påser, at alle undervisningspligtige børn i kommunen indskrives i folkeskolen eller får en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med skolernes virksomhed.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om følgende:

1) ---

8) ---

Stk. 3. ---

Lovforslaget

19. I § 34 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Kommunalbestyrelsen kan uanset bestemmelserne i stk. 1 og § 3, stk. 1, af pædagogiske grunde på et møde beslutte, at der skal gøres brug af individuel optagelse baseret på barnets alder (rullende skolestart) i aldersintegrerede klasser efter § 25, stk. 7. Uanset beslutning om rullende skolestart skal det enkelte barn efter anmodning fra forældrene, jf. § 54, optages ved skoleårets start. Beslutning efter 1. pkt. træffes efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelserne ved de berørte skoler.«

20. § 37, *stk. 1*, ophæves:

Stk. 2 bliver herefter *stk. 1*.

21. I § 37, *stk. 2*, der bliver *stk. 1*, udgår »i børnehaveklassen med henblik på at kunne gå i 1. klasse året efter«.

22. § 38 ophæves.

Gældende formulering

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan helt eller delvis delegerer sine beføjelser efter denne lov til skolebestyrelserne bortset fra de beføjelser, der følger af bevillings- og arbejdsgiverkompetencen. Kommunalbestyrelsen kan til skolebestyrelsen delegerer beføjelsen til at kræve, at den enkelte elevs forældre sørger for elevens forplejning under ekskursioner, jf. § 50, stk. 8, 1. pkt., og at forældrene skal betale for elevernes forplejning under lejrskoler og skolerejser, jf. § 50, stk. 8, 2. pkt., samt til at træffe beslutning om dækning af øvrige udgifter til ekskursioner, lejrskoler og skolerejser, jf. § 50, stk. 9, 2. pkt.

Lovforslaget

23. I § 40 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:
»*Stk. 4.* Kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordningerne, jf. § 3, stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter regler om krav til indholdet af mål- og indholdsbeskrivelserne.«
Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

§ 2

Stk. 1: Loven træder i kraft den 1. august 2008, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 1, nr. 1-10, 15-18 og 20-23, træder i kraft den 1. august 2009.

Til lovforslag nr. L 82. Skriftlig fremsættelse (27. februar 2008)

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Udvidelse af undervisningspligten til 10 år, mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordninger m.v.).

(Lovforslag nr. L 82).

Lovforslaget indeholder en række forslag til ændringer af folkeskolelovens bestemmelser om skolestart og bygger bl.a. på en række af de anbefalinger, som Skolestartudvalget sammensat af forskere og eksperter på området er kommet med. Den samlede vifte af initiativer vil give de ansvarlige kommunalbestyrelser og skolerne gode og fleksible rammer for at skabe et forbedret og sammenhængende indskolingsforløb.

Lovforslaget indeholder bl.a. forslag om udvidelse af undervisningspligten fra ni til 10 år. Det betyder, at børnehaveklassen fremover medregnes i undervisningspligten. Der skal endvidere fastsættes en ny indholdsbeskrivelse med tilhørende trinmål for undervisningen i børnehaveklassen. Den nye indholdsbeskrivelse med tilhørende trinmål skal præcisere og tydeliggøre arbejdet med børnenes sproglige udvikling. Faglighed og legende tilgang til undervisningen skal fortsat være integrerede værdier i indskolingspædagogikken. Dertil kommer krav om obligatorisk sprogvurdering af eleverne i starten af børnehaveklassen, så undervisningen allerede

fra begyndelsen kan tage udgangspunkt i det enkelte barns sproglige forudsætninger og princippet om undervisningsdifferentiering.

I lovforslaget indgår også forslag om indførelse af en forpligtelse for kommunalbestyrelserne til at fastsætte mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordninger (SFO). Formålet med forslaget er, at kommunalbestyrelserne forpligtes til åbent at informere om den enkelte kommunes prioriteringer og serviceniveau på SFO-området, så borgerne får mulighed for at få et bedre indblik heri. Det er ikke formålet at stille øgede centrale krav til skolefritidsordningernes virksomhed.

Der stilles endelig forslag om at give mulighed for at etablere aldersintegrerede klasser og rulende skolestart op til og med 2. klasse. Ønskes 3. klasse inddraget, eller ønskes der etableret et forpligtende samarbejde mellem skolens undervisning og skolefritidsordningens pædagogiske virksomhed, kan dette ske som led i forsøg.

Det foreslås, at ændringerne vedrørende undervisningspligtens udvidelse, indholdet i børnehaveklassen og indførelse af krav om mål- og indholdsbeskrivelser for skolefritidsordninger træder i kraft den 1. august 2009 for at sikre god tid til implementering, mens de øvrige ændringer træder i kraft den 1. august 2008.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.